

Mål C-267/19**Begäran om förhandsavgörande****Datum för ingivande:**

28 mars 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Trgovački sud u Zagrebu (Kroatien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

20 mars 2019

Klagande:

PARKING d.o.o.

Motpart:

SAWAL d.o.o.

[utelämnas]

EU-domstolen

[utelämnas]

Saken:

Begäran om förhandsavgörande och begäran om tolkning av skälen till domstolens domar av den 9 mars 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193) i det mål som anhängiggjordes vid den hänskjutande domstolen under nr Povrv-1614/18.

För det första har den hänskjutande domstolen begärt skydd för personuppgifter avseende utskrivningsökanden och utskrivningsgäldenären, i egenskap av parter i det nationella målet.

Den hänskjutande domstolen har framställt följande begäran:

Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb, Kroatien) har i egenskap av nationell domstol genom domare Mislav Kolakušić framställt en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 19.3 b i fördraget om Europeiska unionen och

artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt för en enhetlig tolkning och tillämpning av unionsrätten och en begäran om tolkning av de domar som domstolen meddelat i målen C-484/15 och C-551/15 inom ramen för mål Povrv-1614/18 som har anhängiggjorts vid Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb (bilaga 1)).

I dom av den 9 mars 2017 i mål C-551/15 slog domstolen fast följande: ”Förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att notarier i Kroatien som agerar inom ramen för de befogenheter som tillkommer dem enligt nationell rätt vid förfaranden för verkställighet på grundval av en ’handling som äger vitsord’, inte omfattas av begreppet ’domstol’, i den mening som avses i nämnda förordning.”

Trots att domstolens ståndpunkt är klar och tydlig vad gäller den omständigheten att notarier i Kroatien inte är behöriga att anta beslut om verkställighet på grundval av en ”handling som äger vitsord” förekommer denna praxis som strider mot förordning nr 1215/2012 fortfarande. Efter domstolens dom av den 9 mars 2017 har notarierna antagit mer än en miljon beslut om verkställighet.

Sedan den 1 juli 2013 har Republiken Kroatien fullt EU-medlemskap. Unionens institutioner garanterar samtliga medborgare och fysiska personer i alla medlemsstater likabehandling i rättsliga avseende.

Domstolarna i Republiken Kroatien har tolkat domstolens dom i mål C-551/15 på olika sätt och merparten av domstolarna anser att målet uteslutande avser förfaranden för verkställighet som notarier inlett i vilka utsökningsgäldenären är en fysisk person som är medborgare i en annan medlemsstat i unionen. **[Orig. s. 2]**

Till exempel i målen Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 och Povrv-3380/18 fastslog Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb) att verkningarna av betalningsförelägganden som meddelades i de beslut som antogs av notarier mot utländska juridiska personer ska bestå.

I målet Povrv-113/18 avslog Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb) däremot en begäran om verkställighet som ingetts till en notarie och ogiltigförklarade ett beslut om verkställighet meddelat av en notarie på grundval av en handling som äger vitsord.

De kroatiska domstolarnas ställningstaganden och beslut som visar att lagstiftningen och förordning nr 1215/2012 tillämpas olika på medborgare och fysiska personer i Republiken Kroatien och medborgare och juridiska personer i andra medlemsstater i Europeiska unionen på ett diskriminerande sätt godtas inte av den hänskjutande domstolen.

Därför har Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb), i egenskap av nationell domstol, framställt en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen för att säkerställa en enhetlig tillämpning av unionsrätten i samtliga medlemsstater och iakttagandet av principerna om likabehandling och medborgarnas och

juridiska personers likställdhet vid tillämpningen av unionsrätten i målet Povrv-1614/18 som anhängiggjorts vid den hänskjutande domstolen.

Med hänsyn till att EU-domstolens avgöranden tillämpas på olika sätt är det lämpligt att framställa denna begäran om förhandsavgörande för att fastställa om fysiska och juridiska personer i Kroatien, som unionsmedborgare, är likställda med fysiska och juridiska personer i andra unionsmedlemsstater och om utländska juridiska personer är likställda med utländska fysiska personer vad gäller tillämpningen av unionsrätten på Republiken Kroatiens territorium.

Den hänskjutande domstolen har begärt att domstolen ska förena förevarande mål med den begäran om förhandsavgörande som har framställts av Općinski sud u Novom Zagrebu (domstolen i första instans i Novi Zagreb, Kroatien) under nummer C-657/18 och den begäran om förhandsavgörande som framställts av den hänskjutande domstolen den 11 mars 2019 och pröva dessa mål tillsammans.

Den hänskjutande domstolen, Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb), har motiverat sin begäran om förhandsavgörande på följande sätt enligt artikel 94 i stadgan för Europeiska unionens domstol och domstolens rekommendationer till nationella domstolar om begäran om förhandsavgörande.

I. Koncis redogörelse för saken i målet och de relevanta omständigheterna i enlighet med den nationella domstolens konstateranden i mål Povrv-1614/18

PARKING d.o.o., Kroatien, [utelämnas], utmätningssökanden, och SAWAL d.o.o., Slovenien [utelämnas], utsökningsgäldenären, är parter i målet vid den nationella domstolen. Den 25 april 2016 inleddes ett verkställighetsförfarande efter en ansökan om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord och den 23 maj 2016 meddelade notarien [utelämnas] i Kroatien ett beslut om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord, varigenom den ålade utsökningsgäldenären att inom åtta dagar betala den fordran som gjorts gällande, som återfinns i ansökan om verkställighet och som uppgår till 100 kuna, jämte lagstadgad dröjsmålsränta, och rättegångskostnader som uppgår till 1 741,25 kuna. Fordran på 100 kuna grundar sig på ett vidimerat utdrag ur räkenskaperna [utelämnas], handlingen som äger vitsord, och avser en ansökan om betalning av avgift enligt Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (lag om kroatisk radio och television). Begäran delgavs svaranden vid samma tidpunkt som beslutet om verkställighet, den 9 februari 2017. Utsökningsgäldenären framställde en invändning mot beslutet om verkställighet i rätt tid och bestred grunden och storleken på fordran och anförde bland annat att en kroatisk notarie inte är och inte kan vara en behörig rättslig myndighet.

Enligt de domar som domstolen meddelat i målen C-484/15 och C-551/15 kan notarier i Kroatien som agerar inom ramen för förfaranden för verkställighet på grundval av en ”handling som äger vitsord” inte betraktas som en domstol i den mening som avses i förordningen om en europeisk exekutionstitel eller vid

tillämpningen av förordningen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Domstolen har i dessa domar dessutom slagit fast att det enligt principen om ömsesidigt förtroende mellan Europeiska unionens medlemsstater vad gäller samarbetet på privaträttens område krävs att de beslut som fattas av myndigheterna i en medlemsstat, som begärs verkställda i en annan medlemsstat, har meddelats genom ett rättsligt förfarande som erbjuder garantier för oberoende och opartiskhet, och som följer den kontradiktoriska principen. Det förfarande som föregår utfärdandet av ett beslut om verkställighet är därför inte ett kontradiktoriskt förfarande och detta beslut har inte antagits av en rättslig myndighet utan av en notarie [**orig. s. 3**] som, såsom anförts tidigare, inte kan betraktas som en domstol. Utifrån dessa överväganden kan slutsatsen dras att ovannämnda beslut har antagits av en myndighet som helt saknar behörighet och att bestämmelserna om absolut avsaknad av behörighet därför är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan följaktligen inte godta de rättsakter som antagits av en myndighet som helt saknar behörighet, varför det inte är möjligt att fortsätta handläggningen av det invändningsförfarande som inletts mot beslutet om verkställighet. Det som är ogiltigt redan från början kan inte bli giltigt eller giltigförklaras under förfarandet, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställdhet i processen.

II. Innehållet i de nationella bestämmelser som är tillämpliga i målet och relevant nationell rättspraxis

Den omtvistade bestämmelsen är artikel 1 i Ovršni zakon (lag om exekutiva åtgärder, nedan kallad OZ) (som har offentliggjorts i Narodne novine, nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 et 73/17), som är den nationella lag som ger notarier befogenhet att driva in fordringar på grundval av en ”handling som äger vitsord” genom att utfärda ett beslut om verkställighet, såsom en exekutionstitel, utan uttryckligt samtycke från utsökningsgäldenären. Eftersom den omtvistade frågan avser notariernas behörighet i förevarande fall av civilrättslig art, har den hänskjutande domstolen inte gjort någon prövning i sak.

Domstolen i första instans fann att skälen och tolkningen i EU-domstolens domar av den 9 mars 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199), och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), även är av betydelse i nationell rätt och tillämpade domstolens rättspraxis och tolkning i målet Povrv-1614/18.

Rättspraxis:

I målet Povrv-57/18 (bilaga 2) avslog Općinski sud u Novom Zagrebu (domstolen i första instans i Novi Zagreb, Kroatien) en ansökan om verkställighet och ogiltigförklarade ett beslut om verkställighet meddelat av en notarie med hänvisning till EU-domstolens dom i mål C-551/15, med följande motivering: ”Det förfarande som föregår utfärdandet av ett beslut om verkställighet är inte ett kontradiktoriskt förfarande och detta beslut fattas inte av en rättslig myndighet, utan av en notarie som, såsom anförts tidigare, inte kan betraktas som en domstol.

Utifrån dessa överväganden kan slutsatsen dras att ovannämnda beslut har antagits av en myndighet som helt saknar behörighet och att bestämmelserna om absolut avsaknad av behörighet därför är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan följaktligen inte godta de rättsakter som antagits av en myndighet som helt saknar behörighet, varför det inte är möjligt att fortsätta handläggningen av det invändningsförfarande som inletts mot beslutet om verkställighet. Det som är ogiltigt redan från början kan inte bli giltigt eller giltigförklaras under förfarandet, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställdhet i processen”.

Genom beslut nr Gž Ovr-645/2018 (bilaga 3) ogiltigförklarade Županijski sud u Puli (distriktsdomstolen i Pula, Kroatien) däremot beslutet Povrv-57/18 med följande motivering: ”Förstainstansdomstolens ståndpunkt att notariater saknar behörighet i förfaranden för antagande av ett beslut om verkställighet på grundval av en handling som äger vitsord är felaktig, eftersom de är behöriga enligt bestämmelserna i avdelning 26 i OZ (Narodne novine nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 och 73/17), och notarien därför har agerat lagenligt när den enligt bestämmelserna i artikel 282 OZ, till följd av den invändning som utsökningsgäldenären framställt mot det beslut om verkställighet som den antagit på grundval av en handling som äger vitsord, överfört ärendet till domstolen i första instans för att denna ska ta ställning till invändningsförfarandet i egenskap av behörig domstol. I detta skede av förfarandet borde förstainstansdomstolen vad gäller ett mål i vilket utsökningsgäldenären har sin anmälda bostadsadress i Republiken Kroatien, på det område som omfattas av förstainstansdomstolens behörighet, enligt artikel 282.3 OZ ha prövat den invändning som framställts av utsökningsgäldenären enligt artiklarna 57 och 58 OZ och meddela en dom i enlighet med dessa bestämmelser. Eftersom den genom en felaktig tillämpning av bestämmelserna i artikel 16 ZPP (Zakon o parničnom postupku (civilprocesslagen), avslag ansökan om verkställighet och ogiltigförklarade beslutet om verkställighet i dess helhet på grundval av en handling som äger vitsord på grund av att notarien helt saknade behörighet, gjorde den sig skyldig till ett åsidosättande av väsentliga formföreskrifter som definieras i artikel 354.1 som följer av den felaktiga tillämpningen av artikel 16 ZPP och artikel 21.1 OZ vilka har åberopats i överklagandet ...”.

Županijski sud u Puli (distriktsdomstolen i Pula, Kroatien) har därför slagit fast att verkningarna av den del av notariens beslut varigenom denne har förpliktat utsökningsgäldenären att betala ska bestå. **[Orig. s. 4]**

I målen Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 och Povrv-3380/18 (bilaga 4), slog dessutom Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb) fast att verkningarna av de betalningsförelägganden som utfärdats i de beslut om verkställighet som antagits av notariater mot utländska fysiska personer som är betalningsskyldiga ska kvarstå.

I målet Povrv-113/18 (bilaga 5), avslag Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zagreb) däremot en ansökan om verkställighet som hade ingetts till en notarie och ogiltigförklarade ett beslut om verkställighet meddelat

av en notarie på grundval av en handling som äger vitsord med hänvisning till en dom som meddelats av domstolen i mål C-551/15 med följande motivering: ”Det förfarande som föregår utfärdandet av ett beslut om verkställighet är därför inte ett kontradiktoriskt förfarande och detta beslut har inte antagits av en rättslig myndighet, utan av en notarie som, såsom anförts tidigare, inte kan betraktas som en domstol. Utifrån dessa överväganden kan slutsatsen dras att ovannämnda beslut har antagits av en myndighet som helt saknar behörighet och att bestämmelserna om absolut avsaknad av behörighet därför är tillämpliga. Den hänskjutande domstolen kan följaktligen inte godta de rättsakter som antagits av en myndighet som helt saknar behörighet, varför det inte är möjligt att fortsätta handläggningen av det invändningsförfarande som inletts mot beslutet om verkställighet. Det som är ogiltigt redan från början kan inte bli giltigt eller giltigförklaras under förfarandet, eftersom detta skulle strida mot principen om parternas likställdhet i processen”.

Dessa domar från de nationella domstolarna visar att det finns olika rättsuppfattningar vad gäller notariers behörighet att utfärda exekutionstitlar.

III Redogörelse för de skäl som har föranlett den hänskjutande domstolen att ställa sig frågor om tolkningen eller giltigheten av vissa bestämmelser i unionsrätten, samt för det förhållande som enligt domstolen råder mellan de unionsrättsliga bestämmelserna och den nationella lagstiftning som är tillämplig i det nationella målet

Begäran om förhandsavgörande syftar till att säkerställa en enhetlig tillämpning av unionsrätten i samtliga medlemsstater och iakttagandet av principerna om likabehandling och medborgares och juridiska personers likställdhet vid tillämpningen av unionsrätten och att göra rättspraxis från den nationella domstolen enhetlig vid tillämpningen av unionens regelverk.

I artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna föreskrivs att var och en ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag. I artikel 14 i denna konvention garanteras ett förbud mot diskriminering och det föreskrivs att åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i denna konvention ska säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt. I artikel 18 FEUF föreskrivs att inom fördragets tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden. Den hänskjutande domstolen anser att kroatiska medborgare och fysiska personer diskrimineras i förevarande fall i förhållande till medborgare och fysiska personer från andra medlemsstater i Europeiska unionen, vilket framgår av domstolens ovannämnda domar av den 9 mars 2017, *Zulfikarpašić* (C-484/15, EU:C:2017:199), och *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193).

Exekutionstitlarna kommer med stöd av ovannämnda domar inte att erkännas som sådana i andra medlemsstater i Europeiska unionen i den mening som avses i förordningen om den europeiska exekutionstiteln och förordningen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Den nationella lagstiftningen ger således notarierna behörighet att utfärda exekutionstitlar som inte erkänns som sådana eller som domstolsavgörande i andra medlemsstater i Europeiska unionen. Av motiveringen av dessa domar framgår klart att förfarandet hos en notarie inte garanterar oberoende och opartiskhet och inte är kontradiktoriskt. Denna situation leder till en skillnad i behandling av kroatiska fysiska och juridiska personer i förhållande till utländska fysiska och juridiska personer i andra medlemsstater i Europeiska unionen och en skillnad i behandling av utländska fysiska och juridiska personer, till den grad att detta utgör en diskriminering. Det förhållandet att förfarandet inte är kontradiktoriskt leder till en skillnad i behandling mellan parterna och åsidosätter således den grundläggande rätten till en rättvis rättegång som slås fast i Europakonventionen. [Orig. s. 5]

Enligt bolagsrätten måste de europeiska bestämmelserna på området harmoniseras inom unionen för att förstärka rättssäkerheten, för att främja ekonomiska verksamheter och investeringar enligt anslutningsfördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Tolkningen, som strider mot principen om likhet mellan bolag, missgynnar de nationella bolagen i förhållande till bolag i andra medlemsstater inom unionen, vilket strider mot unionens grundläggande principer.

De tolkningsfrågor som har ställts är mer exakt följande:

1. Kan artikel 1 i Ovršni zakon (Lagen om exekutiva åtgärder) (offentliggjord i NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 och 73/17), som ger notarierna behörighet att driva in fordringar på grundval av en handling som äger vitsord, genom att utfärda ett beslut om verkställighet, såsom exekutionstitel, utan uttryckligt samtycke från den juridiska person som är utsökningsgäldenär och som har hemvist i Kroatien, anses vara förenlig med artikel 6.1 i Europadomstolen och med artikel 18 FEUF, med hänsyn till de domar som EU-domstolen meddelat i målen C-484/15 och C-551/15?

2. Kan tolkningen i EU-domstolens domar av den 9 mars 2017, Zulfikarpašić (C-484/15, EU:C:2017:199) och Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193), tillämpas på ovannämnda mål Povrv-1614/2018 som anhängiggjorts vid den hänskjutande domstolen och ska närmare bestämt förordning nr 1215/2012 tolkas så, att notaries i Kroatien som agerar inom ramen för de befogenheter som tillkommer dem enligt nationell rätt vid förfaranden för verkställighet på grundval av en ”handling som äger vitsord” i vilka utsökningsgäldenärerna är juridiska personer med hemvist i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, inte omfattas av begreppet ”domstol”, i den mening som avses i nämnda förordning?

[utelämnas]

[utelämnas] [post- och e-postadress]

Bilagor:

- 1) Handlingar avseende målet vid den nationella domstolen, Povrv-1614/18, som har nummer 1-20,
- 2) Rättspraxis från Općinski sud u Novom Zagrebu (domstolen i första instans i Novi Zagreb, Kroatien), mål Povrv-57/18 som har nummer 21 och 22,
- 3) Rättspraxis från Županijski sud u Puli (distriktsdomstolen i Pula, Kroatien), mål Gž Ovr-645/18, som har nummer 23 och 24,
- 4) Rättspraxis från Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zgagreb), målen Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 och Povrv-3380/18, som har nummer 24-29,
- 5) Rättspraxis från Trgovački sud u Zagrebu (handelsdomstolen i Zgagreb), mål Povrv-113/18, som har nummer 30 och 31.